

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

וירא

אור

הנמטרה אינה מקדשת את האמצעים:

בראשית פרק יח (ד) יקה נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העין:

שאלות:

א ויש לשאול הרי מבואר במסכת בב"מ דף פו ע"ב אמר רב יהודה אמר רב כל מה שעשה אברהם בעצמו עשה הקב"ה לישראל בעצמו ומה שעשה ע"י שליח נתן להם ע"י שליח, לכן יקה נא מעט מים ע"י עבדו, כן בני זכו למים ע"י משה שהכה על הסלע, לעומת והוא עומד או אל הבקר רץ אברהם שהקב"ה בעצמו נתן שכרם והציב ענני הכבוד והוריד להם את השליו. וקשה מדוע לא המעיטו בשכרו בגלל שנתן מעט מים יקבלו רק מעט מים? **ב** עוד ראיתי ביתד שם בשם נחל אליהו להקשות מדוע נתן רק מעט מים ולא הרבה כמו שצריך? **ג** ובפרט שאנו מוצאים ששהט שלשה בקר כשכיל להוציא ג' לשונות כ"כ ביזבוז גדול וכבוד גדול בנתינת הבשר ומצד שני במים נתן מעט מים?

מדוע רבי ישראל מפלג לא אמר דברי תורה ולא שירים במעודה:

נפתח במיפור פעם היה אחד מתלמידי הגר"י מסלנט ז"ל אשר הפציר ברבו להתארח אצלו בשבת והיה נתקל בתגובה שלילית, ואותו תלמיד מבאר לרבו כיצד הוא נוהג בשולחנו באמירת תפילות שירות ותשבחות וגם דברי תורה והכל בשיא ההידור ומדוע מסרב להתארח אצלו, והנה סו"ם פעם הסכים להתארח אצלו אך עשה עימו תנאי שהוא ינהל את השולחן שבת, כמובן שאותו תלמיד הסכים בשמחה. והנה כאשר חזרו מבית הכנסת הרי"ם ביקש מיד לעשות קידוש ולדלג על כל התפילות המקדימות, תמה תלמידו אך לא יכול לסרב לרבו, עשו נמי" וישבו תיכף לאכול ומיהר הגר"י באכילתו ותיכף ביקש את המנה השניה והקינח ומים אחרונים וברכת המזון, כמובן שתלמידו התפלא האם זה צורה של שולחן שבת בלי תפילות ובלי שירה ובלי דברי תורה, אך הגר"י במקום להשיבו ביקש לקרא למשרתת והיא באה, הגר"י ביקש את סליחתה על שהטריחה ומיהר במעודתו עד שבלי הפסקה היית צריכה להגיש ולפנות, אולם תשובתה היית שהיא מודה לרב על החסד הגדול שעשה עימה השבת והלואי יהיה כך כל שבת, כהיות והיא אלמנה ונצרכת לפרנסה לעבוד אפילו בשבת וכל שבת הסעודה מתארכת מאוד עד קרוב לחצות ורק לאחר שגומרים היא הולכת לביתה לקדש לילדיה וכמובן כיון שבהיות וכבר מאוחר נרדמים הילדים ואין להם חשק לסעודת השבת ופעמים שאוכלת לבד וכל שבת היא סבל מחדש וכעת ב"ה שגמרנו מוקדם היא תוכל לסעוד עם בניה בשמחה כראוי לסעודת שבת, אמר הגר"י לתלמידו כעת הנך מבין למה מהרתי את הסעודה כיון שזה מצוה הבאה בעבירה להדר ולהאריך בתפילות שירות ותשבחות ודברי תורה על חשבון אחרים אדרבא ההידור האמיתי הוא כאשר אדם מהדר בבין אדם להבירו ואחר כך יכול להדר גם בתפילות שירה ודברי תורה. ואת זה אנו לומדים ממעשה של אברהם אבינו שלמרות שהכל עשה בשפע במים עשה מועט כיון שזה נעשה ע"י עבדו אינו עושה אלא המוכרה ולא מהדר על חשבון סבל של אחרים. כמה האדם צריך לזוהר שלא להכביד ולהטריח על חבירו, ופעמים רבות שההפך כלפי עצמו מוכן לוותר ודוקא כשמדובר אצל חבירו יש את כל המענות וההקדוקים וכל הדרישות, אך דרכי התורה אינם כך אלא אדרבא צריך להתחשב בחבירו ולכבדו ואדרבא בכבוד עצמו יכול לזלזל אבל לא בכבוד חבירו.

רבים טועים:

ונקדים לומר שהנה רבים אשר טועים בדרך עבודת השם כאשר חושבים להדר ולדקדק ולהחמיר בקיום במצוות אשר בעיניהם הוא עולה על הכל, אך אינם בודקים ומכררים וחושבים האם הדבר הזה פוגע בסביבתו לאשתו ולאנשי ביתו ולמקורביו ולעובדיו וכדומה בהיות והמטרה הניצבת בפניו נחשבת בעיניו לערך עליון, ולכן פעמים רבות באותה פעולה הוא פוגע או מזיק או מפריע לזולת ולמרות זאת חושב כי גם הזולת משועבד לערך העליון שניצב בפניו כך שאין עליו להתחשב בזולת אלא ההפך הזולת מחוייב להתחשב בו, וזו טעות גדולה בעבודת השם כי אין המטרה מקדשת את האמצעים ואדרבא היא מצוה הבאה בעבירה, וכבר אמרו חז"ל דרך ארץ קדמה לתורה כך שלפני שמקיימים את התורה והמצוות עליו להתבונן בתחילה האם דבר זה אינו על חשבון פגיעה בבין אדם לחברו, ואך ורק זו הדרך של קיום התורה וקיום המצוות שצריכה להיות נקיה מכל רבב של פגיעה בבין אדם לחברו ורק אז שייך קיום התורה והמצוות כי כל שאין האמצעים כשרים ותואמים לרוח ודעת התורה הרי זה מצוה הבאה בעבירה ויצא שכרו בהפסדו.

אין להדר במצוות על חשבון אחרים, ההבדל בין אברהם ללוט:

ובזה נבא למה שתירץ על שאלות הנ"ל דאמנם נכון שאברהם מוכן לתת הכל בשפע ובכבוד אך כל זה כאשר הדבר נוגע לעצמו, אבל כשמדובר על שליחות של אדם אחר אינו יכול לתבוע ממנו שיטרה הרבה, ומאחר ובמים שלא שליח אינו יכול להדר על חשבון הטרחת חבירו ורק מה שמוכרה. לעומת זה מצינו ההפך בהנהגת לוט אשר מבואר בפרשתנו (ד) מָרַם יִשְׁכַּב וְאֲנָשֵׁי הָעִיר אֲנָשֵׁי סֹדֶם נִסְפוּ עִלְהֵפִית מִנְעַר וְעִדְזָקָן פְּלִהֵעַם מִקְצֵה: (ה) ויקראו אלילוט ויאמרו לו איך האנשים אשרי

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

באנו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם: (ו) ויצא אלהם לוט הפתחה והתלת סגר אחריו: (ז) ויאמר אלינא אחי תרעו: (ח) הפתחה לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאנהא אתהן אליכם ועשו להן פטוב בעיניכם רק לאנשים האל אלתעשו דבר פיעלפן באו בצל קרת: מכאר שכאשר נתבע לוט הציע את בנותיו בתמורה לעשות בהן כטוב בעיניהם כשביל לקיים מצוות הכנסת אורחים, וזו טעות כי מי התיר לו למסור את בנותיו לקיים מצוות הכנסת אורחים הרי זה מצווה הבאה בעבירה, וכתב על כך הרמב"ן וז"ל (ח) אוציאה נא אתהן אליכם, מתוך שבחו של האיש הזה באנו לידי גנותו, שהיה טורח מאד על אכסניא שלו להציל אותם מפני שבאו בצל קורתו, אבל שיפיים אנשי העיר בהפקר בנותיו אין זה כי אם רוע לב, שלא היה ענין הזמה בנשים מרוחק בעיניו, ולא היה עושה לבנותיו חמס גדול כפי דעתו: לכך אמרו רבותינו (תנחומא וירא יב) בנחה שבעולם אדם מוסר עצמו על בנותיו ועל אשתו והורג או נהרג, וזה מוסר בנותיו להתעולל בהן, אמר לו הקדוש ברוך הוא לעצמך אתה משמרן עכ"ל. כך הם הדברים בבניין הבית היהודי הייבים להתנות דרך שלא יתכן שאחד יהדר ויחמיר או יקבל על עצמו איזה קבלות על השבון השני, ולזאת התורה נתנה רשות לבעל להפך נדרי אשתו הנוגעים אליו, אלא חייב הדבר להיעשות בהסכמה והבנה והתחשבות הדדית, כמובן אין הכונה כאשר מדובר בדבר איסור, אבל במהלך ההיים ישנם רבים שרוצים לפעול ולעשות דברים שהם על השבון בני הבית מבלי להתחשב והדבר גורם למחלוקת ולערעור השלום בית, לזאת התורה מנחה ומלמדת אותנו שעל האדם להתחשב בזולת וק"ו באשתו ובני ביתו ולא להתעלם מהם כל שהדבר נוגע להם.

דברי הזהרה בענישת רחל:

על אף שכוננתה של רחל טובה הייתה מביאים את דברי הזהרה הקד' שכותב שרחל נענשה על גניבת התרפים שכיוון שציערה את אביה בגניבה הצמיערה במידה כנגד מידה בלידת בנימין בנה עד שמתה בלידתה גם אם היו לרחל כוונות טובות שיצדיקו את גניבת התרפים היא נענשה על גנבה זו ללמדנו כי אין המטרה מקדשת את האמצעים לא כל דבר שנראה לנו כאמצעי ראוי והגון להשגת מטרה נעלה מותר לנו לעשותו אם הדבר אינו כדין אסור לעשותו. מרן הגר"י הלוי מבריסק היה רגיל לומר כאשר נשאל על כעין זה כי עם הרם הדת לא בונים את הדת' אי אפשר ואסור לעשות ידישקייט על ידי מעשים אסורים.

וכך היה מעשה עם הר"י מסלנט:

ונספר על כך מעשיות והנהגות עם גדולי ישראל עד כמה הקפידו על בין אדם להבירו גם כאשר הדבר בא על השבון בימול הידור במצוות, וכך עשה הגר"ם, פעם אחת בימי שבתו בקובנה ראו שרבי ישראל נומל את ידיו לסעודה בשיעור מועט של מים אף על פי שדלי מלא מים מוכן לפניו, וכשישבו בסעודה שאלו את רבי ישראל מה טעם הוא מסתפק בנמילת ידים במעט מים, והרי אמרו הז"ל במסכת שבת דף סב ע"ב דאמר רב חסדא אנא משאי מלא חפני מיא, ויהבו לי מלא חפני מיבותא. ענה רבי ישראל ראיתי כי המשרתת מביאה את המים ממרחק וכמעט שנפלת תחת כובד משאה, ואסור לאדם להיות מהדר במצוות על השבון כתפם של אחרים, כמבואר בפרשת השבוע מדוע אברהם אבינו הביא רק מעט מים ובשאר הדברים הביא הרבה? אלא כיון שיוקח נא מעט מים היה על ידי אליעזר ביקש רק את המוכרה ואילו הדברים שעשה בעצמו הביא הרבה.

מעשה שהיה עם הגר"ם ההידור באפיית מצות:

עוד מסופר שדרכו ומנהגו של הגר"י מסלנט שהיית לו חבורה מיוחדת להכנת המצות לפסח שהיו עושים כל ההידורים שאפשר ולכן תמיד היה עומד על המשמר שהכל יעשה בשיא ההידור, והנה פעם חלה ונכצר ממנו להשתתף באו לפניו בני החבורה בכדי לקבל הדרכה במה עליהם להזהר באפיית המצות, והשיב ואמר עיקר העיקרים ושיא ההידורים שעליהם לתת את הדעת זה שלא לצער ולהזהר בכבודה של האשה הלשה את העיסה שלא לגעור בה לא לצערה ולא להכלימה עלובה זו אלמנה היא.

ויתר על קדיש ביום ההזכרה של אביו:

עוד מסופר פעם אחת נכנס רבי ישראל לבית מדרש להתפלל ולומר קדיש ביום פטירתו של אביו הרב רבי זאב וולף, והנה היה בין המתפללים אדם אחד שאותו יום היה יום המיתה של בתו ובא גם הוא לומר קדיש, אבל לפי הדין קודמת היתה זכותו של רבי ישראל באמירת קדיש מכיון שזה היה יום הזכרון של נשמת אביו, ראה רבי ישראל שאותו אדם מיצר ודואג שאינו יכול לומר קדיש לעלוי נשמת בתו, ויתר רבי ישראל על זכותו והניח לאותו אדם לומר קדיש במקומו, התחילו המתפללים מתלחשים זה עם זה רבי ישראל מזלזל באמירת קדיש ביום פטירתו של אביו, הגיעו הדברים לאוזני רבי ישראל נענה ואמר חם ושלום חשובה עלי אמירת קדיש, אבל זכות זו שנתגלגלה על ידי אבא זכרונו לברכה לגמול חסד עם אדם מישראל ולהפוג את צערו חשובה יותר ממאה קדישים.

היה מנהיג לקרא ק"ש לפני זמנת:

עוד מסופר שהוא הנהיג בבית הכנסת שלו להקדים בתפילה בלילי שבת וימים טובים עוד טרם שהגיע זמן קריאת שמע של ערבית, והוא היה מנמק את מנהגו כי המשרתת בבית כמו נשים אחרות פטורה היא מקריאת שמע אבל חייבת היא בקידוש ולא תאכל קודם שיקדשו על היין ומשום זה אין להדר במצות קריאת שמע בזמנה ולגרומ בזה צער להמשרתת אשר אחרי

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

יום עבודה ועמל בהכנת צרכי שבת ויום טוב היא מחכה בקוצר רוח לאכול ולסעוד את לבה. וכך היה רבי ישראל רגיל לומר, יש לפעמים שמתוך זריזות יתירה לקיים מצוה שבין אדם למקום נכשלים ועוברים על ידי זה על מצוה המורה שבין אדם לחברו, כמו למשל בהשכמה של ימי הסליחות אם אחד משכים לקום לאמירת סליחות ומתוך כך הוא גורם צער למשרתת שבביתו אשר על פי רוב היא יתומה עניה המשכירה את עצמה לשרת בבית זרים והיא מוכרחה גם כן להשכים קום כדי להכין לו כוס חמים לשתיה ואז העבירה של ענוי יתום מכריעה את כל המצוה של אמירת הסליחות.

מעשה עם החפץ חיים:

סיפר הר"צ יעקב גלינסקי זצ"ל מסופר על מרן החפץ חיים זי"ע נסע פעם להשתתף בהתונה אצל אחד מתלמידיו שהתקיימה בבית אבי הכלה כנהוג באותם הימים תיכף בהיכנסו לבית פנה החפץ חיים אל המטבח ובירר בחשאי כמה דברים ובצאתו נטל את ידיו לסעודה רק עד לראשי פרקי אצבעותיו התלמידים שהיו במוחים שהח"ח נכנס אל המטבח כדי לברר על כשרות המאכלים התפלאו מאוד גם על הנהגתו בנטילת ידיים שנמל רק עד מחצית כף ידו ושאלו אותו על כך מה ראה להיכנס אל המטבח לברר על הכשרות בשעה שידוע לכל שהבעה"ב מודקדק בקלה כבחמורה וירא שמים מרבים הוא וגם הרי אמר רב חסדא שכל המרבה בנטילת ידיים זוכה לעשירות ומה ראה ליטול את ידיו בצמצום ככה השיב להם החפץ חיים יסוד גדול לא נכנסתי למטבח כדי לבדוק אם הבשר כשר או לא כי גם אני יודע שאפשר לסמוך על הבעה"ב שעושה מלאכתו נאמנה רק אני רציתי לברר מי היא המבשלת כאן במטבח וכשנודע לי שהיא אלמנה ויש איתה את בתה הילדה היתומה שמסייעת לה בהכנת הבישולים הבנתי שהן הולכות בכל יום כמה פעמים אל הנהר לשאוב מים לבישולים ואני שואל אתכם וכי אני רוצה להיות עשיר על השבון כתפיהן של האלמנה והיתומה.

מעשה עם החפץ חיים אמר שלום עליכם בתוך הפעודה:

סח ר' ליב חסמן מחניכי בית התלמוד הקלמאי והמשפיעים המוסריים הידועים שסעד פעם בליל שבת על שולחנו של החפץ חיים ברדין, והנה תמה לראות שבבואם מבית הכנסת מהתפילה לא אמר החפץ חיים שלום עליכם כנהוג אלא מיד קידש על היין ואכלו את הדגים, ורק לאחר אכילת הדגים החל לפזם שלום עליכם, ר' ליב לא יכול להתאפק ושאל את החפץ חיים מה ראה לשנות מהמנהג המקובל, השיב לו בחיוך הרי כבודו בודאי היה רעב ורציתי שיסעד קודם לכו, אבל המלאכים אינם רעבים והם יכולים לחכות קצת.

פסק החפץ חיים באכילת כזית בליל סוכות כשיורד גשם:

פסק שו"ע בהלכות סוכה סימן תרלט פיעף ה ירדו גשמים, הרי זה נכנס לתוך הבית וכו' הגה: וכו' וכל זה דווקא בשאר ימים או לילות של סוכות, אבל לילה הראשונה צריך לאכול כזית בסוכה אף אם גשמים יורדין (טור ור"ן והרא"ש). וכתב על כך המשנה ברורה סימן תרלט פ"ק לה עוד כתבו דראוי להמתין עד הצות הלילה פן יעבור הגשם דאם יעבור יכנס לסוכה ויברך ברכת לישב בסוכה ויאכל ויוצא בזה המ"ע לכו"ע, ויש מאחרונים שכתבו דאין כדאי להמתין כל כך דאם ימתין עם אכילת ב"ב הגדולים והקטנים אין לך מניעת שמחת יום טוב יותר מזה [שע"ת]. והוסף בשער הציזון סימן תרלט פ"ק סז ואם מצטער ברעב או בשנה על ידי המתנתו [ובפרט כשהזמין אצלו אורחים עניים ומסתמא לא אכלו כל היום והם תאבים לאכול ומצטערים] אין לו להמתין, דממה נפשך אם מצטער חייב, בודאי יכול לאכול ויוצא בזה המצות עשה, ואם מצטער פטור, גם כן יכול לאכול [כבורי יעקב]. ואפשר עוד דלענין עניים דקיימי אם יעכבם מלאכול איסורא נמי איכא, דהם אינם מחוייבים לצאת כל הדעות ואיכא חיש דבל תאחר, עיין ראש השנה דף ד':

מעשה עם החפץ חיים שקיצר תפילתו שלא יפגע רב המקום:

בזמן שהחפץ חיים שהה בתקופה ידועה בעיר מולודיצ'זה והיה מתפלל שם בבית הכנסת הגדול ביחד עם רב המקום למרות שדרכו תמיד להאריך בתפילתו באותו זמן קיצר בתפילתו וכיוון תמיד לגמור את תפילתו לפני הרב כדי שלא יחכו לו כי אם להרב ולמנוע איפוא ממנו הלישות הדעת.

ויתר על הנענועים שלא להחליש דעת אחרים:

בעת התגוררו בעיר סנובסק בימי המלחמה העולמית הראשונה לא נמצאו בשנה ידועה אתרוגים ולולבים ובקושי השיגו לולב אחד ואתרוג אחד והביאו לחפץ חיים, אולם החפץ חיים נמל את ארבעת המינים בידי כדי לצאת ידי חובה, אבל לא הסכים בשום אופן לקחתם בעת קריאות הלל לשם נענועים, כששאלו אותו למעם הדבר, השיב שבשלמא בנטילה הרי יכול כל הקהל לצאת ידי חובתו באותם ארבעה המינים, אבל לנענועים בקריאות הלל יש אפשרות רק לו בלבד להשתמש ויגרום בזה צער לאחרים, וכדאי לוותר על זה כי הנענועים אינם אלא מנהג אם כי קדום וקדוש תחת אשר בקפידה ובחלישות הדעת יש כמה עשין ולאויין מדאורייתא.

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

ויתר על חיזוק זיכוי הרבים:

המגיד הנודע הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצוק"ל ידוע היה גם כנואם בחדש דבריו שיצאו מלבו הטחור השפיעו על רבים ליישר אורחותיהם דבריו עשו פירות וכל מקום ביקשו גבאים ועסקנים להתכבד בדרשותיו ורבי שמואל מתוך ענוותנות ושליחות לא חס על גופו למרות שהיה הדבר כרוך בטלטולים וביטול תורה הכריע שיקול זיכוי הרבים את הכף והוא היה יוצא בכל תחומי ישראל מדין ועד באר כדי להביא את דבר השם ביום הכיפורים הראשון שלאחר פטירת הרב דבתי הורודנא ניכר החלל בבית הכנסת מדי שנה מורגל היה הרב לשאת דברי התעוררות נלהבים לפני אמירת כל נדרי ועתה לאחר פטירתו ניגשו הרבנים והעסקנים והאיצו ברבי שמואל אהרן לעלות לדוכן ולשאת מדברותיו לאיש לא היה ספק שזו הצעה מיוחדת לכאורה זהו הזמן היותר מוכשר להוסיף הרהורי תשובה בלבבות שלא לדבר על כך שבמעלי יומא דכיפורים יש בכך גם כדי להוסיף על מכסת הזכויות להיחתם להיים ולזכות בדיון מי זה יפסיד הודמנות של מנין שלם המבקש לשמוע ולקבל ואולם למרבה ההפתעה רבי שמואל אהרון סירב הבקשות הועילו לא וההפצרות הוא לא נענה וגם לא נימק את הסירוב רק הסתגר בפניתו ובמהוורו והחל לומר תפילה זכה בלית ברירה נאלצו המתפללים להפסיד את הדרשה ולהתחיל להתפלל רק במוצאי יום הכיפורים כשחזר לביתו הסכים רבי שמואל אהרן להשיב לשואלו ולנמק את סירובו ידעתי בני ידעתי אמר לו יודע אני עד כמה זהו זמן גדול לדיבורי התעוררות אבל דווקא משום כך מיאנתי נכון יכולתי לעורר את הציבור לכבי אבל היה שם בכי אחד שאותו לא רציתי לעורר כי אמנם הרב נפטר לבית עולמו אבל בעזרת הנשים עדיין ניצבת אלמנתו ידעתי שברגע שאפתח את פי לדבר על מקומו של הרב המנוח יעורר הדבר את זכרונו של הרב הנפטר הרבנית תיזכר בכאבה ומקור דמעוניה יפתח הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצוק"ל. ללמדנו אין המטרה מקדשת את האמצעים, ולכן שווה לוותר על זיכוי הרבים ולא לעשות על השבון צער של האלמנה.

תשובת החזן איש:

הגאון רבי יעקב אידלשטיין זצ"ל סיפר על פסק של רבנו החזו"א בשאלה כזו שנשאלה על ידי בני הישיבה שפעלו במחנות העולים בימי ראשית המדינה היה אז חורף קשה מאד ומנהלי מחנות העולים ניצלו זאת למסע ההעברה על הדת שניהלו כשהילקו בגדי חורף לעולים הילקו בגדים רק לאלו שרשמו את הילדים בכתי הספר שלהם והענישו את מי שרשם לבתי ספר דתיים ולא נתנו לו בגדי חורף' החוק היה אז שרק במשך שבועיים אפשר לרשום ילדים לבתי ספר ואם אהרו הפסידו את כל השנה חלוקת הבגדים הייתה באותם שבועיים החלטנו שהבחורים עצמם יצאו בלילה מבית לבית ויבקשו לעולים החדשים המגבית' הצליחה והביאו שקים שלמים עם בגדים ואז התעוררה השאלה יש מהבגדים שיש עליהם חשש של שעמנו האם לחלק את הבגדים כמו שהם ולהודיע להורים שצריך לבדוק את הבגדים משעמנו או לבדוק קודם הבעיה הייתה שהבדיקה תיקח זמן ועד שיבדקו את הבגדים יסתיימו השבועיים של הרישום ושאלו את החזו"א ואמר שקודם יבדקו את הבגדים ורק אחר כך יחלקו ואף על פי שיעבור זמן הרישום מפני שלא ית כן שבגלל שמדקקים במצוות ועושים על פי ההלכה יגרם נזק לחינוך של כלל ישראל וברוך שלא יהיה נזק'.

מוסר השכל:

הראת לדעת מהיא דרכה של תורה בקיום התורה והמצוות שאין המטרה מקדשת את האמצעים ואדרבא ההפך כל שיש איזו פגיעה בזולת בגלל קיום התורה והמצוות עדיף לוותר כי זו מצוה הבאה בעבירה ויענש על כך במקום לקבל שכר כך שיצא שכרו בהפסדו, ולכן חובה מוטלת על האדם להתבונן לפני עשיית כל מצווה או מעשה או מנהג טוב האם אין הדבר פוגע או מזיק לסביבתו ורק כאשר הביא הכל בחשבון והדבר נקי מחשש פגיעה בין אדם לחברו יכול לקיים התורה והמצוות, וק"ו בינו לבין אשתו ובני ביתו שצריך תמיד לחשוב בטרם עושה האם הדבר פוגע בהם, כגון לקום מוקדם להיות זהיר שלא לגזול שינה מאשתו ובני ביתו, או קובע עתים לתורה ימצא את הזמן המתאים לבית היות ויש זמנים לחוצים עם הילדים לטפל בהם בבוקר או בערב, עזרה בבית כגון לנקות או לעשות כלים כשיש לחץ ולא יחשוב שזה ביטול תורה, כמו שסיפרנו על הגר"י מסלנט שהנהיג לקרא ק"ש לפני זמנה להתחשב בבני הבית, וכן הסטייפלר שעשה כלים או כמו החפץ חיים שכנה סוכה ולא מצא חן בעיני אשתו ואמרה לו לעשות במקום אחר ואכן סתר ובנה מחדש כדברי אשתו אולם אחר כך אמרה שעדיף במקום ראשון ושוב עשה כדבריה ולא חשב על ביטול תורה העיקר לעשות נחת לאשתו, וזו הדרך לבנות את הבית היהודי באהבה ואהוה שלום ורעות ותשרה השכינה בביתם תמיד אמן.

החתם בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

